

Bankakanningin

Nyrupstjórnin stendur til framgongd

Um val var í Danmark í dag hevði triðji hvør dani atkvøtt fyri Javnaðarflokkinum hjá Poul Nyrup Rasmussen

EIRIKUR LINDENSKOV

Danski Javnaðarflokkurin fær fleiri veljarar, og stjórnin hjá Poul Nyrup Rasmussen hevði havt góðar møguleikar at hildið fram, um fólkatingsval var í dag.

Hetta visir ein kanning hjá Vilstrupstovninum, har veljarar er spurdir beint eftir, at Poul Nyrup vitjaði í Føroyum og beint aðrenn bankakanningin varð almannakunnigjörd.

Við danska blóði Politikken sigur Poul Nyrup Rasmussen, at hetta er eitt stig rætta vegin, sum gevur Javnaðarflokkinum eina framgongd til 33,3% av atkvøðunum í mun til 31,5% í desember. Hervið nærkast flokkurin aftur úrslitunum frá seinasta fólkatingsvali í 1994, tá flokkurin fekk 34,6% av atkvøðunum.

Kanningin, sum var gjörd í døgnum 11. - 13. januar

og sum byggir á 1014 samrøður visir, at danski Miðflokkurin, CD, framvegis fær tað spennandi uppgávuna at verða tungan á vágskáluni, tá aftan á valið skal gerast av, hvør skal verða forsætisráðharri Uffe Ellemann-Jensen ella Poul Nyrup Rasmussen.

Útrókingarnar av tingmonnum visa, at stjórnin við stuðulsflokkum fær 87 fólkatingssessir, meðan teir borgarligu (VKZO) fáa 84 sessir - og teir manglandi avgerandi sessirnar fær CD.

Socialdemokratiet	33,3/59	(34,6/62)
Det Radikale Venstre	3,8/ 7	(4,6/ 8)
Det Konservative Folkeparti	12,1/22	(15,0/27)
Centrum-Demokraterne	2,5/ 4	(2,8/ 5)
Socialistisk Folkeparti	7,6/14	(7,3/13)
Dansk Folkeparti	6,1/11	(-/ -)
Kristeligt Folkeparti	1,9/ -	(1,9/ -)
Venstre	26,2/47	(23,3/42)
Fremskridtspartiet	2,4/ 4	(6,4/11)
Enhedslisten	4,0/ 7	(3,1/ 6)
Aðrir flokkar	0,1/ -	(1,0/ -)

Um val var í dag hevði býtið av tingssum sæð soleiðis - töluni í klombrum eru frá valinum í 1994:

Atli Dam: - Frágreiðingin er ov grun

Frágreiðingin, sum komin er um bankakanningina, er ov grunn, metir Atli Dam. Hann heldur, at sokallaði Føroyabólkurin er sloppin alt ov lætt burtur úr hesum málinum

EDWARD JOENSEN
ÚR KØBENHAVN

- Teir stóru bandittarnir eru teir, sum lótu í pottin til greytin, ið nú er kókadur. Nevniliga tann so nevndi Føroyabólkurin, sum vóru embættismenninir, sum lögdu alt til rættis longu í 1991.

- Og hesir eru sloppir alt ov væl burtur úr kanningini, sigur Atli Dam í stuttari viðmerking. Atli Dam heldur tað vera gleðiligt, at Føroyar hava fingið eitt slag av æruuppreisn, sum hann tekur til. Men spurningurin er so, hvat vit fáa brúkt tað til í praksis.

- Tí ærni fáa vit ikki góldið nakra skuld við. Atli Dam metir, at málið má loysast politiskt. Og hann heldur, at ein rimulig loysn av málinum hevði

verið eitt trýbíti av parti av føroysku skuldini. Vit kunnu ikki sleppa okkum undan, at vit eiga ein part av samlaðu skuldini sjálvir. Einar Tver milliardiir. Men restina vil hann halda, at Føroya føroyingar, danski staturin og danski figgarheimurin eiga at býta sínámillum.

- Og verður ikki møgult at fáa Den Danske Bank at verða við, má Tjóðbankan taka tann partin, heldur Atli Dam. Hann sigur, at tað hevði verið rætt, um kanningin byrjaði longu í 1991 við Føroyabólkinum, sum rak politikkarnar í rætt og í grundini gjørdi við teir, sum hann vildi. Serliga tí Ráðgevandi nevndin ongantíð vildi tosa við táverandi Landsstýri um bankarnar og Fiskasøluna.

Atli Dam heldur lítið um tosið um, at danir hava

hjálpit føroyingum í hesum málinum.

- »Ein hjálp, sum ikki er umbiðin, men kroyst niður yvir ein við revolvarara fyrri pannuni, er eingin hjálp, men uppleggning.«

Atli Dam sigur, at teir vistu einki um aktivitetirnar hjá Ejgil Mølgaard, stjóra í Figgjareftirlitinum og Den Danske Bank, sum nú eru komnir fram. Hann sigur, at nevndin í Sjóvinnubankanum bað um miðjan september í 1992 stjóran í Figgjareftirlitinum fara í Tinganes at tosa við Landsstýrið um stöðuna hjá Sjóvinnubankanum. Men tað vildi hann ikki. Einar 14 dagar seinni var han kortini fúsar at tosa við Landsstýrið, men tá var stöðan ein onnur. Og úrslitið av henni kenna øll.

Stjórnin leggur upp til endurgjald

Poul Nyrup Rasmussen tosar um endurgjald til føroyingar. Hann tosar eisini um neyðug stig, sum skulu takast yvir fyri Den Danske Bank. Hetta bendir á, at stjórnin kundi hugsað sær eina loysn, ið minnir um uppskotið hjá Javnaðarflokkinum um eina tríbýtisloys, heldur Jóannes Eidesgaard

EIRIKUR LINDENSKOV

- Nú kunnu vit gera okkum eina meting av, hvussu tann rættarlaga ábyrgdin kann plaserast, sigur Jóannes Eidesgaard, sum er formaðurur Javnaðarflokksins, og sum var landsstýrismaður, tá samráðingarnar um bankabjargingarnar vóru í 1992 og 1993.

Jóannes Eidesgaard heldur, at lögtingið nú eigur at fáa eitt grundarlag at viðgera kanningarúrslitið á.

- Í Danmark er vanligt við spurnarorðaskiftum. Hetta kunnu vit fyrri so vitta eisini gera í Føroyum, sigur Jóannes Eidesgaard, sum heldur, at hetta helst hevði verið rætta forumið.

Løgmaður hevur sett ein serfrøðingabólk, sum skal geva lögmanni eina niðurstøðu um, hvat stendur í kanningarfrágreiðingini. Men Jóannes Eidesgaard heldur, at tá bankakanningin nú varð samtykt av lögtinginum, so eigur lögtingið eisini at sleppa at viðgera

frágreiðingina. Hann heldur, at tað rætta var, at lögmaður vendi sær til allar flokkar á tingi, sum stöð kunnu verða samdir um at seta ein bólk, sum kann eftirmeta bankakanningina.

- Tað er ikki rætt, at tað er lögmaður, sum einsamallur fær eftirmetingina - heldur hevur tað alstóran týðning, at tað er eitt samt lögting, sum stendur aftan fyri hesa avgerð, heldur Jóannes Eidesgaard.

Eitt uppskot er latið tinginum um at seta ein serfrøðingabólk, sum allir flokkar á tingi standa aftanfyrri. Jóannes Eidesgaard leggur dent á týðningin tað hevur, at allir flokkar standa saman.

- Lögtingið hevur ikki so langa tíð at arbeiða í, tí 22. mars er firningarfrestin úti, so tað skal longu verða greitt, hvat lögtingið ætlar at gera. Tann 20. februar skal bólkurin so verða liðugur við arbeiðið - so lögtingið kann fara undir viðgerðina, og seinni lata

Mynd: Jens Kristian Yang

landsstýrinum tilmæli um t. d. at fara undir samráðingar, at reisa endurgjaldssakarmál o. s. fr. Eisini skal í so fall metast um, hvørjum sakarmál skal reistast ímóti, sigur Jóannes Eidesgaard.

- Tú hevur sjálvur fleiri ferðir tosað um eitt sokallað tríbýtið, har landsstýrið, stjórnin og Den Danske Bank býta tær 2,7 milliardiir sínámillum. Hugsar tú tær framvegis eina slíka loysn?

- Ja, tað kann vera ein loysn, men tá vit tosa um

eitt tríbýti, so nýtist tað ikki at merka, at allir partar skulu gjalda eins nógv, sigur Jóannes Eidesgaard, sum við hesum heldur, at føroyski parturin kanska eigur at vera minni.

Jóannes Eidesgaard sigur eisini, at tað ikki eru bara tær 2,7 mia krónurnar, sum málið snýr seg um. Fyri tað fyrsta hava vit góldið eina hálva mia í rentum um árið, og harafturat kemur alt tað, sum samfelagið hevur liðið undir hesi árin, sigur hann.

- Í tíðindaskrivi frá for-

setismálaráðnum friggjadagin tosar forsætisráðharin um »en passende kompensation til Færøerne...«

- Í hesum liggur tann ábyrgdin, sum stjórnin hevur av pørtum av vinnulívnum, av Figgjareftirlitinum og partvis eisini av Figgjargrunninum, har stjórnin hevur valt meirilutan og m. a. eisini hevur valt formannin sum tá var, Richard Mikkelsen, heldur Jóannes Eidesgaard.

- Viðari sigur forsætisráðharin: »herunder de

Bankamálið hevur skatt viðurskiftini millum føroyska og danska Javnaðarflokkin. Men nú tykkast flokkarnir verða samdir um eina tríbýtisloysn

skridt, der bør tages over for Den Danske Bank...« - Hervið leggur hann upp til eitt modell, sum minnir um tað, sum Javnaðarflokkurin hevur tosað um, har stjórnin, landsstýrið og danski figgarheimurin (DDB í hesum føri) sigur Jóannes Eidesgaard.